

Jugoslaviji. Knjiga je najaktualnejše branje o družbenih procesih, ki vplivajo na preobrazbo kulturne pokrajine v Sloveniji.

Eksploziven razvoj proizvodnih sil, prometa, prešlojevanja prebivalstva in drugi elementi, ki spremljajo razvoj slovenske pokrajine in njene družbe iz agrarne v industrijsko in urbano, so pustili pečat tudi slovenskemu vsakdanu, ki zastavlja prav v sedemdesetih letih vse napore, da omili negativne posledice skokovitega napredka družbe. Pri tem se opira na samoupravne odnose, ki so v svetu edinstveni in ki jih oblikujejo v glavnem delavci v (6371) temeljnih organizacijah združenega dela. Onesnaževanje okolja in oblikovanje kadrovske politike sta poleg problemov v zvezi s prometom, začasnim zaposlovanjem v tujini, energetske problematiko in pridobivanjem hrane pomembna elementa družbene politike. Zato jih avtor podrobno analizira in nakazuje možnosti za rešitve v okviru odnosov, ki so se v preteklih tridesetih letih pri nas oblikovali in ustalili.

Knjiga posveča posebno pozornost obdelavi novejšega dokumentacijskega gradiva, ki je služilo za razpravo v skupščini SR Slovenije in pa statistične dokumentacije, ki sega s svojimi podatki v zadnja leta (1976). Naraščanje prebivalstva in preslojevanje večine iz agrarnih v neagrarne poklice na primer kaže ilustrativni diagram ali karta oziroma tabela za pretekla leta. Prav tako je analizirana stopnja, število in delež zaposlenosti v Sloveniji, ki vključuje tudi povečanje delovnih mest in število zaposlenih z vidika splošne migracije prebivalstva v Jugoslaviji: iz drugih republik smo na primer registrirali v zadnjih šestih letih enainštirideset tisoč delavcev, ki so našli zaposlitev v Sloveniji.

Da ne bi naštevali številnih primerov zares aktualnega in kompleksnega družbenega obveščanja, ki nudi osnovo za vsakdanjo razpravo o različnih temah družbene stvarnosti, menim, da "Slovenija sedemdesetih let" ne bi smela manjkati v nobeni knjižnici. Koristen delovni pripomoček pa naj ne bi bila le geografom, ki se pripravljajo za obravnavanje katere od aktualnih tem v okviru šolskega pouka ali raziskave, ampak tudi regionalnim in krajinskim planerjem, urbanistom, gospodarstvenikom, družbenim delavcem in drugim. Kot informacijo o Sloveniji bi jo bilo nujno prevesti vsaj v srbohrvatski jezik, bilo pa bi zelo koristno, če bi se odločili za prevod skrajšane ali zgoščene vsebine v katerega od svetovnih jezikov.

Anton Gosar

RUDI SUPEK

OVA J-EDINA ZEMLJA

Naprijed, Zagreb 1973, 270 str., 60 din

Med avtorji, ki so se s filozofskega stališča uspešno spoprijeli z obsežno ekološko problematiko, moramo vsekakor omeniti Rudija Supka. V knjigi Ova jedina zemlja najdemo enega redkih sistemskih prikazov sodobnih ekoloških problemov, ki so obravnavani s stališča marksistične kritike. Ob vrsti poljudno-znanstvenih knjig o onesnaženju življenjskega okolja iz vrst meščanskih teoretikov z Zahoda predstavlja omenjeno delo ne le kompleksen prikaz stanja življenjskega okolja, marveč tudi prikaz družbenih vzrokov za porazno stanje. Avtor ilustrira vso širino ekološke tematike z večkrat zastrašujočimi podatki.

Prvi del knjige predstavlja pogloblitve probleme, ki tarejo človeštvo. Posebno skrbno je prikazana demografska eksplozija prebivalstva in naperi, da bi se dvignila slošna življenjska raven prebivalcev dežel v razvoju. V drugem delu so navedeni številni primeri uničevanja naravnih bogastev. Supek pravi, da onesnaženje okolja ne pozna ideoloških pregrad. Sistematsko so analizirane družbene posledice onesnaževanja in prikazane možnosti za reševanje. Po njegovem mnenju je ekologija kot ideologija preučevanja onesnaženja okolja zaradi naprednih

teoretičnih izhodišč "subverzivna znanost" v kapitalističnih deželah. Rešitev krize v odnosu do narave lahko iščemo le v široki mednarodni akciji. Sam program akcij pa mora biti usmerjen zoper kapitalistično logiko proizvodnje (ki pa se po isti logiki akumulacije pojavlja tudi v večini socialističnih držav), neenakosti med revnimi in bogatimi in neravnotežju med naravo in človekom. Avtor zaključuje, da je potrebno ukrepati takoj, ne glede na razlike v družbeno-ekonomskih sistemih.

Knjiga je vzbudila tolikšno zanimanje, da so jo v letošnjem letu ponatisnili.

Dušan Plut

RAJKO PAVLOVEC

IZ ŽIVLJENJA KONTINENTOV

Mladinska knjiga, Ljubljana, 1977, 39 din

O knjižni zbirki Pelikan, ki na poljuden način prikazuje tudi naravne pojave, je Geografski obzornik (XXIV, 1-2) že poročal. Prvim trem knjižicam zbirke se sedaj pridružuje še četrta. Napisal jo je geolog Rajko Pavlovec, ki se tako v tej zbirki že drugič predstavlja.

Avtor se je držal zasnove celotne zbirke. Ta ima namen, da na preprost in privlačen način osvetli dogajanja v naravi. Ta knjižica želi na nevsiljiv in poljuden način razložiti nekatera dogajanja na kopnem in na morskem dnu.

Avtor naprej na kratko predstavi življenje kamnin. Nato posveti več prostora dognanjem o premikanju celin in gorovjem pod morjem. Poglavlje o potresih začne z učinki potresov v Skopju in v Sloveniji. Ravno tako izhajajoč iz domačih primerov razlaga premikanje morskih obal in nastanek gorovij. Na koncu knjižice bralec spozna, kako s pomočjo satelitskih posnetkov spoznavamo oblike zemeljskega površja.

V zadnjem poglavju avtor navaja deset nalog za mlade raziskovalce-geologe. Opozarja jih, kako naj opazujejo preperevanje kamnin, njihovo prenašanje in usedanje. Napoti jih v kamnolom in na morsko obalo opazovat kamninske sklade in posledice delovanja morja. Z vsem tem želi v mladih ljudeh zbuditi zanimanje za dogajanje v svetu kamnin.

Pisan tekst knjižice smiselno dopolnjuje vrsta nazornih barvnih fotografij, ki zelo dobro ilustrirajo opisane pojave. Privlačnost in razumljivost knjižice še povečajo barvne skice in karte.

Čeprav vsebina knjižice sega malce izven naše stroke, jo lahko uspešno uporabimo pri širjenju in utrjevanju znanja o pojavih v naravi, ki so pomembni za pokrajine. Ob tem pa se poraja želja, da bi izpod peresa geografa kmalu dobili knjižico, ki bi na podoben, poljuden način prikazala tudi kaj iz geografije.

Franc Lovrenčak